

Bedekt is in de mode. Weg korte rokken, welkom lange, wijde exemplaren. Waar zogenaamde modest fashion eerst alleen op modeshows te zien was, dringt de bedekkende kledij nu door tot in de schappen van de H&M. Waar komt die bescheiden mode vandaan? En doen reformatorische vrouwen mee?

■ Mirjam Roukema

Hoe lang en breed weer in de mode is

Echt nieuw is bedekkende kleding voor vrouwen niet, vertelt textielarcheoloog Gillian Vogelsang (62) in het Textile Research Centre in Leiden. Rondom haar staan kasten vol boeken over kleding, mode en textiel. In het voorportaal een tijdelijke expositie over sokken – bonte, wollen, kanten exemplaren, met tenen, zonder tenen.

Vogelsang is gegrepen door materialen en mode. Ze zit veertig jaar in het vak en deed onder meer onderzoek in het Midden-Oosten, een regio waar bedekkende kleding voor vrouwen aan de orde van de dag is. „Het draait bij deze kleding vaak om de eerbaarheid van de vrouw”, vertelt Vogelsang. „Dat is een heel oud concept: 2000 jaar voor Christus gold het al. De vrouw moest afgeschermd worden als zij naar buiten ging, om zo haar eer te behouden.” Volgens Vogelsang ligt een dergelijk idee ten grondslag aan de in de islam bekende hoofd- en gezichtsbedekkingen.

Hoedje

In de drie grote wereldreligies speelt het aspect van de eerbaarheid van de vrouw nog altijd een rol, weet de textielarcheoloog. Het hoedje dat veel reformatorische vrouwen in de kerk dragen, leidt ze terug naar hetzelfde principe. Er zijn wel culturele verschillen: een vrouw uit Saudi-Arabië ziet er heel anders uit dan een vrouw uit Marokko, al zijn ze beiden moslim. Hetzelfde geldt voor christenen uit West-Europa en bijvoorbeeld Afrika.

Binnen de islam is het oeroude gebruik dat vrouwen vanwege hun religieuze overtuiging in bedekkende kleding gehuld gaan, nog het duidelijkst zichtbaar. Grote modemerken spelen daar sinds een aantal jaren handig op in. Met name in het Midden-Oosten hebben de vrouwen aardig wat te besteden. In die landen is de modest fashion ontstaan: luxeuze, wijdvallende kleding in bedekte kleuren. De meeste ontwerpen zijn voorzien van een hoofddeuk. Traditionele kleding, maar dan letterlijk in een nieuw jasje.

De markt voor modest fashion is niet mis: moslima's zouden in totaal 270 miljard dollar (245 miljard euro) uitgeven aan kleding. Dat blijkt uit cijfers van het State of the Islamic Economy Report 2018-2019, een rapport dat de internationale consumptie door moslims meet. Modest fashion is dus een lucratieve business.

Maar niet alleen religieuze vrouwen kiezen voor de wijdere, meer bedekte mode.

Ook seculiere vrouwen kleden zich steeds conservatiever. De voornamelijk op moslima's gerichte mode, waar een behoorlijk prijskaartje aan hangt, is met de nodige aanpassingen daarom sinds kort ook beschikbaar in 'gewone' Nederlandse kledingwinkels. Kledingketens H&M en Zara startten een jaar geleden met een kledinglijn voor modest fashion. In de schappen lange, zware rokken en wijde shirts met driekwart- of lange mouwen. Het Stedelijk Museum Schiedam wijdde zelfs een tentoonstelling aan het modefenomeen.

Sociale media

Waarom kiezen steeds meer seculiere vrouwen bewust voor deze kleding, die hun lichaamsvormen bedekt en weinig aandacht trekt? Vogelsang zoekt de verklaring in de rol die sociale media spelen in het leven van veel mensen. „Vrouwen kleden zich modest om kritiek op hun lichaam te voorkomen. In deze tijd, waarin sociale media veel macht hebben, is het makkelijk om kritiek op iemand te uiten. Het is vaak niet goed duidelijk wie er achter zo'n commentaar zit. Daar willen vrouwen zich tegen beschermen.” Dus hopen ze door het dragen van bescheiden kleding geen ongewilde aandacht te trekken.

Slaat de nieuwe modetrend flink aan onder moslima's en onder seculiere vrouwen, Nederlandse reformatorische dames lopen er nog niet zo warm voor, denkt Josine Droogendijk (28), modejournalist en zelf afkomstig uit de reformatorische gezindte. „De meeste reformatorische vrouwen kleden zich uit zichzelf al bescheidener dan seculiere vrouwen. Bedekt, kuiser, zonder schreeuwerige teksten. De trend biedt hun in zekere zin niks nieuws.”

Textielarcheoloog Gillian Vogelsang, directeur van Textile Research Centre in Leiden. beeld RD

Daarnaast hangen de winkels volgens de modejournalist momenteel vol met midirokken door de herwaardering van de jaren zeventig. „Deze trend sluit veel beter aan bij de reformatorische mode dan de lange tunieken, hoofddeuken en maxi-rokken van de modesty-beweging.”

In de Verenigde Staten is modest fashion onder christelijke vrouwen wel razend populair. Sterker: het lijkt of de modetrend – daar overigens breder geïnterpreteerd als “modesty”, wat de hele levensovertuiging aangaat – door christenen is geclaimd. Er zijn diverse christelijke kledingwinkels die

Bedekkende kleding voor vrouwen is een oeroud fenomeen

modest fashion verkopen, tot aan bedekkende badmode toe. De Instagrampagina “Hellomodesty” – bedoeld om „christelijke meisjes te inspireren bescheidenheid te omarmen” – heeft 15.000 volgers. Op talloze blogs delen christelijke vrouwen inspiratie over bescheiden kleding.

Er verscheen zelfs een boek over modesty: zussen Bethany Baird en Kristen Clark schreven “Girl Defined. God's Radical Design for Beauty, Femininity, and Identity” (Meisje gedefinieerd. Gods radicale ontwerp voor schoonheid, vrouwelijkheid en identiteit). Volgens de auteurs hebben vrouwen door modellen een verkeerd beeld van vrouwelijkheid gekregen. Hun boek belooft een „bevrijdende reis naar een radicaal betere visie op vrouwelijkheid.”

Modejournalist Droogendijk verwacht niet dat de trend van de VS naar Nederland overwaait. „Dat ligt aan de calvinistische aard van Nederlandse christenen. Heel wat trends laten refovrouwen aan zich voorbij gaan. Zeker als de trend te ver afstaat van wat de vrouwen normaal dragen.” Bescheiden kleding wordt volgens Droogendijk in reformatorische kringen weliswaar veel gedragen en aangemoedigd, maar uiteindelijk richt de modesty-beweging zich volgens haar vooral op de moslima's.

MeToo

Een belangrijke boodschap die de nieuwe modest fashion uitdraagt, is de keuzevrijheid van de vrouw. Droogendijk brengt dat

laatste aspect in verband met de MeToo-beweging. „In reactie daarop kiezen vrouwen er nu voor zich niet meer te kleden voor het oog van de man, maar op de manier die ze zelf prettig vinden.”

Het idee van bedekkende, bescheiden kleding spreekt refomeiden volgens de modejournalist aan, omdat dit past bij wat de Bijbel zegt over kleding; het aspect van keuzevrijheid van de vrouw minder. Daarvoor staan reformatorische vrouwen volgens Droogendijk „te ver bij de hele

Modest fashion –wijde, lange kleding– bepaalt steeds meer het straatbeeld. beeld Unsplash

MeToo-beweging vandaan.” Droogendijk heeft de indruk dat met name twintigers zich aangesproken voelen door modest fashion. „Die jonge vrouwen zijn soms erg bezig met het geloof en het volgen van God. Ook in hun kledingkeuze willen ze leven tot eer van Hem.” Een zoektocht naar de bewegredenen van Nederlandse christelijke vrouwen om modest fashion te dragen, bevestigt dat beeld. In de Facebookgroep “Modest Fashion”, die sinds 22 september bestaat,

wisselen vrouwen (en een enkele man) tips uit over de kledingstijl. Onder de ruim honderd leden zitten verrassend veel jonge reformatorische vrouwen.

Identiteit

Diverse vrouwen binnen de groep geven aan dat de keuze zich bedekt te kleden, voortkomt uit hun geloof. Een visie die ze in veel gevallen beargumenteren met Bijbelteksten (zie “Ik wil een ander geen aanstoot geven door wat ik draag”). Een

„Ik wil een ander geen aanstoot geven door wat ik draag”

Marjolein van Hoef (23) uit Barneveld kleedt zich sinds ongeveer een jaar bewust modest. Dat betekent voor haar geen strakke of onbedekte kleding. „In mijn dagelijks leven draag ik gewoonlijk een los vallende rok die over mijn knieën valt en een loszittend shirt. Ook kies ik ervoor om mij eenvoudig te kleden zonder opvallende kleuren en teksten.”

Van Hoef let er niet alleen op dat de kleding eerbaar is, maar kijkt ook naar het prijskaartje. „Matigheid is ook een belangrijk aspect van eerbaarheid. Mijn kleding mag niet te duur zijn.”

De keuze om zich bescheiden te kleden komt volgens de Barneveldse „volledig” uit haar geloof voort. „Ik voel me er persoonlijk vanuit Gods Woord toe geroepen, op basis van 1 Timotheüs 2:9: Evenzo wil ik dat de vrouwen zich tooien met eerbare kleding, ingetogen en bezonnen, niet met het vlechten van het haar of met goud of parels of kostbare kleren.”

Aanstoot

Van Hoef probeert „voor zover het binnen mijn macht ligt”, te voorkomen dat ze aanstoot geeft door haar kleding. „Een argument daarvoor vind ik in Romeinen 14:13: Laten wij dan niet langer elkaar oordelen, maar oordeel liever dit: de broeder geen aanstoot of oorzaak tot struikelen te geven.”

Waar houdt haar verantwoordelijkheid op en begint de verantwoordelijkheid van de ander? „Ik zie het zo: het is volledig mijn verantwoordelijkheid om geen aanstoot te geven, maar daarentegen ook volledig de verantwoordelijkheid van de ander om geen aanstoot te nemen.”

Oordelen

Ondanks een gedeelde levensovertuiging maken christelijke vrouwen verschillende kleding-

Marjolein van Hoef uit Barneveld kleedt zich bewust bescheiden. beeld Marjolein van Hoef

keuzes. Van Hoef benadrukt dat haar keuzes voortkomen uit haar persoonlijke overtuiging en interpretatie van de Bijbel. „Een ander maakt misschien een andere keuze. We moeten onze broeders en zusters niet oordelen in hun overtuigingen. Ieder van ons zal persoonlijk rekenschap af moeten leggen aan Jezus. Het is niet per se van belang wie er gelijk heeft, maar dat een ieder persoonlijk vrede met God heeft in zijn of haar hart.”

Bovendien kan het besluit om zich bescheiden en bedekt te kleden tijd in beslag nemen. „Het is bij mij heel geleidelijk gegaan. Ik maakte de keuze voor bedekkende kleding niet van de ene op de andere dag”, vertelt Van Hoef. „Ik denk dat dit ook voor andere vrouwen zou kunnen gelden.”

Midirokken

Vrijheid van de vrouw om zich te hullen in wat zij fijn vindt in plaats van waar mannen haar graag in zien –waar de huidige modetrend op inzet– speelt voor Van Hoef niet mee. „Mijn enige uitgangspunt is het geloof.”

Afhankelijk van de modetrends is er in Nederlandse kledingwinkels makkelijk aan bedekkende kleding te komen, ziet Van Hoef. „Momenteel zijn midirokken vrijwel overal verkrijgbaar. Dat maakt het makkelijk om aan geschikte kleding te komen.”

enkeling hult zich graag in wijde rokken om „te vieren dat we meisje/vrouw zijn.”

Met kleding draagt iemand een boodschap uit, benadrukt zowel Droogendijk als Vogelsang. „Kleding is identiteit”, aldus Vogelsang. „Elke dag maak je een keuze wat je wilt uitdragen, al is dat niet altijd bewust. Kleding is een taal zonder woorden.” Als voorbeeld noemt Vogelsang de boodschap die kleuren overbrengen: felrood staat voor agressief, donkerrood straalt juist overtuigingskracht uit. La-

chend: „Als ik een presentatie geef, trek ik daarom vaak iets donkerroods aan.”

Stond bedekkende kleding voor vrouwen van oudsher symbool voor de macht van de man, tegenwoordig ligt dat genuanceerder volgens de textielarcheoloog. „De reden om je modest te kleden verschilt per individu. In sommige gevallen moet het vanwege sociale druk – dat vind ik persoonlijk geen goede zaak. Als mensen er uit zichzelf voor kiezen, is dat prima. In ieder geval is het goed dat er nu over gepraat wordt.”